

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 206c

Tiltaltes navn: Gjelaug i holmen

Årstall: 1668

Sted: Lister i Vest-Agder

Lister Singbok. 7. 1668

1668

Masseanklagene på Lister

1668

Lister 7.

alle frikjent indt.

Steenward Lorchelde ogAnne Madsdatter

Steenward Lorchelde

Ejille i Holmen

Anne Madsdatter

og Jøse Tjørffelt

Anne Andersdatter Velle

Kiersten Smalbe

Anne og Requild i Vælle

Ejvind Vedernærk

Gundvor Thorsone

Ejvind i Assen

Abri i Lunde

Mads Veffens Ejvind Abri Madsdatter

Mads Kjeldsdatter Saland

Thorbor Reiche

Thorbor Stændingeland

Anne Schieredal

Mads Vælland

Steenward Lorcheldes sak

(regnskaper) ligger også her.

Lister fogedregnskaper

1607-71-72.

fol. 26a.

1/2. 1668

7) forskrettes for mark.

T. 4.

gvinde Anne, Kiersten Snabbe, Anne och
 Ragnild i Valdely, Gvinild Vederg, Gvinde
 Thorpaas, Gierbrud i Aaffsen, Asbj i Lündahl
 Mady veffuers gvinde och Marj Kiells daatter
 paa Saland, aff Berigs tingssted
 Thorbor Bierge, Thorbor Hundingpland, Hans
 Schierestad, item aff Fedde thingssted
 och soegen Mady Valand, som alle och
 en hver vdij særdeelis hed aff dend hen
 rettede brold gvinde Barbara Opmindy daatter
 sichtet, beskyldes, och vdlægges for broldom,
 och de der vdi ab merre wiidre och offiere
 paa de tider hün bleff pindt, och hün
 annammed Christij legem och blod,
 och de samptelige til i dag vahr ind
 kaldet med hüs forpsuar och befrielse
 de kinde haffne, enden til endelig frj
 kiendelse och befrielse, for denne kindes
 sigtelpe och tillag, eller och dend til fin-
 delpe och straff, som landz loigen och
 kongl. statuter ommelder, med vider
 des indhold, aff Sato Hüfseby
 Kongsgård d: - 7 februarj 1668.

Her til at siare vahr mit aff Velvig
 tingssted,

1. Ragnilde i Valdely fore gaff det hün ich
 noget kand, aff det som dend hen rettede
 Barbara Opmindy daatter hinder fore
 beskylt haffne,

10/5. 1008

2. Marika Nieldy daatter siardte, det him
iche kand endken leffe for Klompe,
eller for andet som Barbra hinder fore
beschylt haffr,
3. Idennord Børhelde aff Fedde bingsted
møte i rette och fore gaff, aldrig at
haffne bekomme noget aff det som
henrekkede Barbra. Opmindy daatter hinder
haffr for beschylt for dend dreng at
forgiøre, icke holder haffr him werret i
om giengelfe med hinder, eller kand med
saddent om gaset,
4. Gidtyle i Holmen aff Helvig bingsted
møte i lige maade, och ved hinder
høigeste ed bad til Gud, at hand vilde
legge hinder it seigen paa, om him
ehr schyldig i hins Barbra Opmindy
daatter haffr hinder paa sagt, inden
him gick fra voris øyen, eller her aff
bingstedet, men him det at haffne giør
aff sarsage det Gidtyles broder saf.
Dirich Louland wate hinder anklager;
5. Anne Madty daatter ved Faberprind, be
rette at him aldrig med nogen brold
doubts konster at haffne omgaset, och
at dend hen rekkede Barbra Opmindy
daatter, hinder meget v- sandferdigt
haffr paa sagt,

fol. 26a.

1/3. 1668

6. Paa Gise Thiorfues veigne waker möt hinder mand Anders Thiorfue, som berette och forre gaff, det hans quinde for dend. hen reddede Barbara Opmindz daetter ehr gandsche w-schuldig,

fol. 27a.

7. Wahr ilige maade möt, Anders Velder quinde Anne Anders daetter som berette, at dend hen reddede Barbara Opmindz daetter haffue hinder meget w-sandferdigt at haffue passioet, och hün i slig maader som beschyldelsen om melder, gandsche frj ehr for Gud och sin egen samvittighed,

8. Maddy Wakkand aff Fedde soezen ind laugde sit ind leg, hün ved, han sig med flere i höyeste maader wndschildte, i slig maader frj at verre,

9. Thorbor Pöerge ind laugde sit schrifttelige ind leg hün ved hün sig ilige maade wnd schildte, wdj slig maader frj at verre bade for Gud och mennischer,

10. Kiersten Snable mötte ilige maade, och forre gaff det hün ilige tilfælde ved de andre, ehr gandsche w-schuldig i hün Barbara Opmindz daetter, hinder haffr paa sagt,

11-12-13

14-15. Thorbröm i Rönaspen, Aanon Vederz,

fol. 27a.

17/3-1668

förgen Tossas, och Madz Jeffe paa deris
 gründers wigne, nemblig Gierbrud Niels
 daabter, Gründelle Klefsdaabter Gründvord
 Joens daabter, och Asbj Oller daabter,
 och Hans Schierstad, mötte sampte-
 lige i rette, och fore gaff at werre hindes
 anklagere, och de hordeske prov, som
 hinder dend hen rebbede Barbara Opmündy
 daabter haffuer til döde bragt, och hin
 der fore aff had och affüind, denem
 lögnen achtigen haffr paa sagt,

Kongel. May: förged Hans Gabrielson sabb
 i rette, och formeendte at dend beschyltde
 Anne Madz daabter ved Fahründ bös
 at lide, effter hindes egen bekiendelse,
 som hin til ssaer at om gaes med
 maanen, och at haffue maalt Ginder
 Eggeland i Spind for mopsed, och
 det effter ^{rejsen} rejsen, lögnen och andre
 kongel. mandater, som forklarer
 tillige med andre kongel. forordninger
 om sigenen maanen, och andre stige
 öffuelser, andre til affschyelig exem-
 pler, som stige gierninger öffuer, saa
 vel som formeendte paa hans Kongel.
 May: och rettens wigne, effter stef-
 ningens indhold, denem at löngverge,
 eller lönglig fremwiffe schriffblig eller ved
 lönglig prov, hiör med de denem insed
 stige beschyltning kand befij, och der effter

Anne Madz daabter

domb begierer,

Denne sag ehr opheffued til betenkende til
i morgen, klokken - 9 stels for midday,

Wsi werinde aar 6end - 11 Martij
haffr wii forgedagte Lisler amptis soreuschy
och for ind schreffne - 12 ad some laug:
retteformend, ofs i laug stuen ved Fahrstuen
presenteres

conclusio,

at effterdj deffre inddefndte som aff dend
hen rettede throld giinde - Barbra Opmin
daatter, alle ehre vedlaugte for throldoms sa
ger, och ingen anden denem her for
retten vidre sag vilde tillegge, huior effter
vi retferdeligen kinde kinde, huielken so
schuldig waler, i saadanne throldoms
offuetse, och di w-schuldige der fra at
schille, och efftersom horigifs laug icke
forklarer, det ehre hen domb Sonders
ord, bis eller schal staa til broende,
Kinde der fore ingen af denem effter
F: B: - 14 Capitel til deris - 12 ma-
mandz" dol hen kinde, Da at
effterdj F: B: - 4 Cap: forklarer, at alle
di sager som i saadanne vigtige tilfel
for retten indkommer, och laugen icke
om deffren straf forklarer, da schal de
stande huiad som dommeren och laug

3) Formodlig:
"Lingförelse" T.L.

* Skal vel være "mandz"
T.L.

retted affsige. Haffr vj da til
 denne richtege sages rette opliøfning ei
 rettere for Gud vist at paa kiende, end
 som ehv hies vdi ser, schal skæfne til
 deris mi først holdende verne ting, deris
 grender och naaboer som med demem for
 en fri siddende rette vdi Kongz. Ma: fongeds
 bivarelse, vnder ehv hies deris jurame
 nt och høigeste ad schal vidne och
 berdsae, om deffre indsefndtes lifff och
 leffnedty forhold, hies effter da schal
 gase ehv endelige och retmeffsige dom,
 och i des medler tid haffr ehv hies vdi
 ser ved deris hies och hies til stede
 at verre, der som nogen aff demem
 imedler tid aff lehnst soegnet, eller ting
 stedet bort rømmer, da dj at lide saa som
 dend (: fore denne tillagte sag schuldig at
 verre, och dj som iche for demem sielffs
 suficant ehv borgen at stille, til
 sagens vdgang, da sielff i borgen at verre;

- - -

fol. 276

4/4. 1668

Thorben Bierge

Am 1668 Dz: - 4 April holdtes it be
 rammet waar sagge ting af Berigs
 skingsted paa ytre Berie i Liungdahl,
 af sorenschj: Johan Zinertzon Norman,
 och effterschj: Långrettsformend, Aad ytre
 Berie, Anders Obsteland, Berie i Klefain,
 Olle Bisdland, Biörn Fos, Omünd i Omblj,
 Bisel Bisdland, Grim Soedland, Peder Ne:

1/4. 1668

Thorbor Bierge

ningland, Gyv Pringsfiord, Thorsten Udland
och Haagen Windland, offverende
Konq. Ma: forizet welfornemme mand Hans
Gabrielson, - - - - -

fol. 35b.

Thorbor Bierge haffde efter sorenschys och -
12 mendz oppsekkelse domt, afsagt wdj
langstien ved Fahrspind d: - 11 Martj
nest forschimmet ind skeddndt hindes
neste grender och naaboer och wale deris
sand ferdige grande widne wnder ad bejierende,
efftersom him aff dend hen rettede brold
quinde Barbra Opminndy daether, ehr worden
wdlagt och beschylt for broldoms offquelpse
och der wdj med widre at were, om
noqem aff demem om hindes lifff och
lefnedy forhold, anderledes kand verre
ritterligt, end som det en erlig dannequin.
de wel soimer och anstaer med awidre des
indhold, aff dato d: - 25 Martj wdj
lobende aar, och ehre da de hindes
indskeddndte grender och naaboers -
naffne deffe efflerschys som efter cit
ationens indhold wahre mi mit,
Wlfands och Dirich Wildbyhammer
Gunder och Jens Meeland, Gfund och
Gunder Hinderland, Salffne Neffueland,
Thorchild och Peder Eggelstad, Thorchild
och Olle Drageland, Michel Dreggedahl,
som alle ehr huer for sig, wnder
hojeste iurament och bogger ad

Lister Kingboks 7.

7/4. 1608

fol. 556.

Thorbor Bierge

fol. 500.

- 9 -

Sil skold och bekiende, |: effter forinden
och woris tilspørsel, | at dj icke nogen
tid, for end dend hen rekkede brold giinde
Barbra Opmindy datter, Thorbor Bierge
beschylt hafv denem eller deris icke
wittterligt ehr, det be^m Thorbor Bierge
schulde haffue til forn om gaest. med
brolddomb, for manlike cracterelse
eller saadanne w-gjernings ofuelser,
medens de icke viste andet mod hinder
i nogen maader, end det som erligt
och christeligt ehr; ey heller veed for
Gud och deris egen samvittighed, om
hin med nogen broldomb eller w-
christelige ofuelser at kand omgaaes,

Haffuer vj der forre ey rekkere vist at
paskiende, effter slige forste some proff
sas och effter salz. hoylofflig Kong Chri
stians 3die reces - 18 Capitel, som
fortalrer, det ingen brold giinde eller
andre hen domke mipsdederis ord, schal
staa til brorende, bor derforre ge.
dachte Thorbor Bierge for denne sig
tillagte sag frj verre,

Wdj lige forberockte maader ind laengde
Hans Schiersted en schrifttelige sdeffning
hvor ved hand haffde indstefndt sine
grender och naaboer, sil sand vinder.
Byrdy affleggelse, om hans liff och liffnedz

Hans Schiersted

7/4. 1669.

Hans Schierstedt

- 10 -

forhold, efftersom hand af dend hen rekkede
 brold giinde Barbra Ofsmündz daabter
 for broldombs öffuelpser er vorden beschylt,
 hvilken beschyliding hand formeener icke
 schal got giores effterdij hand wahr besagte
 Barbras anklager och horde proff som
 hinder hordest antreffed; och ehre da
 samme grender och naaboers naaffne som
 fölger, som her til stede wahr nemblig.
 Joen, Jacob och Ole Rördahl, Hans och
 Züend Rösseland, Söffren och Niels Keff-
 agger, som alle sampteligen ens lüidende,
 vunder deris höyeste forre stäffuende i vrsom
 ent och bogger ad, for rekten til brold
 och bekiende, /: effter föngden welfornem-
 me mand Hans Gabrielson, och woris
 flitlige tilspörpsel; at icke de eller nogen
 aff deris, for end dend hen rekkede
 brold giinde Barbra Ofsmündz daabter,
 Hans Schierstedt beschylt haffr, denem
 icke witterligt ehr, det be^m Hans Schie-
 rstedt schulde haffue om gaaet, med
 brold domb formaanelpser cracterolse
 eller saadanne w-gjernings öffuelpser,
 ey holder der for med Gud och deris
 egen samwittighed, weed, at hand med
 slij w-christelige werck, kand wide at
 om gaaet, medens de med hanem icke
 andet ehr witterligt, end det som erligt
 och christeligt ehr, haffuer wij
 der forre ey rebbere wist at paa kiende,

7/4. 1668.

Hans Schiersted

- 11 -

effter di befindes, at hand en aff dend
 hen reddede brold quindes, horderke pson
 haffe woren, huor effter him cho wor.
 den hen reddet, hiilchen beschuldning strider
 imsed Kong C3 recess - 18 cap: som
 for klarer, det ingen brold quindes eller
 andre hen domte mispdeteres ord, schal
 staa til brønde, bis der forne
 gedachte Hans Schiersted for denne
 tillagte sag fri werre;

fol. 37. b.

7/4. 1668.

A: 1668. d: - 7 April wdj laugstu
 en ved Fahrensund, aff Helwig
 thingsted holdtes et berammel waer
 sagge ting, aff sorensch: Johan Binerby.
 on Norman, och effter: - 12 laugretts:
 mend, Soren Torp, Michel Grasboe,
 Thorschild Langeland, Thorsden Spindanger,
 Peter Skouddland, Rasmus Tued, Gregers
 Meeberig, Andres Vebne, Lauridz Rønneschoi,
 Colbeon Helde, Lauridz Paaseschoig, Olle
 Torp,
 Offr verinde til des Persörkning, Kongel.
 May: foriged welfornemme mand
 Hans Gabrielson; som haffde
 ind seffnds efftersch. Christen
 Schiersted, och Thorschild ibm: aff Wandzie

soegen, Peder i Eggerøen, Peder Wgfeld,
Papsminis Maaderigs huiismand Torchild
Olson, Anders Welde, af Spindz soegen,
Anders Willadzøn i Voege, sampteligen
wonder ad at proffue och berbaae, om icke
dj en huer wj ser haffue bringt Steenw.
Sørhelde, at helbrede denem for deris siag-
hed, med widre effter Stefnemaaledz ind-
hold,

Steenw. Sørhelde

Først fremsted Christen Schiestad och
Torchild i b m. och proffuede effter adz af-
leggelse, at dj wahr ved sbe siaghed
behelfte, da kom hui newblig Steenw.
Sørhelde til denem gaendes, och spürde
dj hinder da ad, om hui wete icke
raad for deris siaghed, saa och om hui
icke wiste huiad deris siagdomb wahr,
hior til hui suarede, at hui det icke
wete mens det Gud at weere best be-
kiendt, da sagde hui at der sbeed
noget gres pas marchen, som kaldes
lomre gras, och søy hui det for Christen
Schiestad, och hanem det indgaff at
dricke, och munde der hos at der som
hand haffde dend holde ringe, da schit
hand der effter brugde dend op, der effter
brød hand sig, och gjorde hanem doeg
indbed got, mens hans siaghed wahr
saammesbedy bestaende som tilforn,
doeg berette hand, at haffue hört, at

74. 1000.

Steenword Lørhelke

hinn schulde verre raadig at hielpe siage
folch, weed hiad meedel wiste hand iche,
derneft gaff hinn for? Torchildibom
it sloche isser hand schulde smore sig
med for sin siaghed, hiilchet han och
giorde, som hanem doeg indbed kinde
hielpe, mens siagheden frem turende
wahr hos hanem forbliffuende, doeg
haffde hand hort, det hinn ilige masde
schulde verre raadig at hielpe hanem
for hans siaghed, mens paa hiad
masde maaner werte hand iche,

Peter Wgield profuede effter bogger ad,
det Steenword Lørhelke kom til hanem,
efftersom hand haffde sendt bud til
hinde, och da spurde hand hinder ad,
om hinn iche kinde hielpe hanem for
hans siaghed, effterdi hand haffde det
saa som it lefuendes ting wj sin krop,
der til hinn swarede hverken ney eller
iae, och gaff hinn hanem da it lidt
sloche isser, hand schulde smore sig
med, hiilchet hand och giorde, och
det hanem iche kinde hielpe, och gieh
hinn da strax bort, och hand der
effter lae, aff samme sin siaghed,
den heelle winder fra hoeden til waeren,
mens wel at haffie hort hinn at verre
raadig til at hielpe folch for deris siag-
hed, paa hiad maaner, wahr hanem.

w-beiwoot; ~~de wære wader at hælpe sin~~
 Thorschild Olson profuede effter aflagde Bogger
 ed, det hand wæhr med en hefftig sinaghed
 officier sit liff beheffed, da kom Steenword
 Børhelde til hanem, och sagde him da
 til-hanem, at welle brodene haffde
 lagt det paa hanem, da spürde hand
 hinder ad, om him kinde sage det fra
 hanem, hiör til him siardte hiærchen
 mey eller ise, da gick him ud for sig
 sielff, och kom ind til hanem igjen
 med et stöcke smör, och bekiende for
 hanem at him der wdj haffde kerd, och
 smürde hanem der med, och sagde him
 schülde hielpe hanem det beste him
 kinde, och flide hanem saa det officier
 bleffne smör, at hand sig der med affte
 och morgen schülde smöre, och bleff
 hand der effter bedre, mens dog
 berette hand til forn at haffne hörb,
 det bew Steenword Børhelde wæhr raad
 for at hielpe folck, med leffsen och and
 raadant for deris sinaghed,
 Anders Welde wæhr och möt effter
 bogger ed, at hans börn for hanem
 haffr sagt, at Steenword Børhelde haffr
 woren hos hanem, mens hiörd him der
 bestilde, wæhr hanem w-beiwoot, effter
 som hand wæhr saa ilde med sinig-
 dumb anheffted, saa hand neppelig
 kiende noget til sig sielff, meget mind

bitter tingbok 7.
fol. 280.

1/4. 1663

- 15 -
til andre; och var vel ermelte Konsejls
May: forord - Hans Gabrielson her effter it
thingsvidne begierinde;

Kiersten Snabbe

Se foroving
egen saks ang.
K. S. i 1663, da
hün ogd
Lindkjens
T. L.

Kiersten Siffers daatter Snabbe haffde ind-
skjendt meenige almue her aff Helvig
tingsted, hinder it schody maad at gifte
om hinder lif och lefnedy forhold, effter
en foregaaende opsekkelse domb, sampt
och hinder narboer och grender, nemblig
deffe efftersky som ved ad schal bestaae
om denem witterligt ehr, om be^m: Kiersten
Siffers daatter Snabbe nogen med broddomb
signen eller manen haffr omgaset, effter
der om dend her rekkede brodd quinde
Paaerba Opmindy daatter beskyldelse,
och wahr mi nok,

Künd. och Somünd i den, profiede effter
bogger ad, det denem icke beioost ehr, at
Kiersten Snabbe nogen tid haffr giort
denem eller deris, endten med brodd omb
eller andet, noget ondt, och haffr hinder
indked at beskyilde;

Olle Gyroed, Niels Lindland, Peder Sigenes,
Lauridz i kien, Siff och Tholleff Noringseker
Thomas Snabbe, Thron Lj, Pafmus i 6 m
Pafmus och Aschild Boelberig, siden
hinder frikiendelse domb gick di: - 12 april
1663 icke haffr hört noget ondt om hinder

1/4. 1693

Kiersten Singskold

widre end som dend hen rebbede brold giinde
 Barbara Opmindy daabter haffr hinder paa
 sagt: Anders i Sandvigen, Niels i Preschoen,
 och Salffue Sallegrot, som samplige ans
 luidende effter bogger adz affleggelse, forre-
 gaff det denem ehr gandsche w-witterligt,
 om Kiersten Singskold skal eller kand wide
 at om gases, om nogen broldomb, det
 verre sig med signen, maanen, eller andet
 saadant, widre end dend hen rebbede
 brold giinde Barbara Opmindy daabters
 egen bekiendelse, och wiske bem^m Kiersten
 Singskold, for saadan tilleg, aldelis hinder
 indked at beschylde,

Hans Kongel: May: foriged Hans Gabrielson
 ydermeere til spurde meerige mand och
 almue aff Helvig Singskold, ehr huer i sars,
 om nogen aff denem noget kunde med
 besagte Kiersten Singskold overre witterligt,
 at hin endken med broldomb, signen
 maanen, cracterelse, eller andet saa-
 dant, och eller om hin kunde haffue
 beloffuel nogen, noget ondt, saa vel
 som och om nogen veed hinder noget
 at tillegge, hun denem eller deris gies,
 med slige broldombs ofuelser, haffuer
 paa forf nogen schaade eller schades
 til forelse, endken med ord eller gierning
 at de da alt sligt mii for rebben schulde
 frem sige,

1/4. 1668

Kiersten Snabbe

Der til at sære ansstemmende forre gaff
den meenige almue at ingen anden yng
eller gammel, wiste hinder noget i nogen
w-christelige offuelper som nu om talles
at beschylde i ^{nogen} maader, mens gaff hinder
sampligen til stadfæstelse paa hindes
nu sagne grande vidne, gaff hinder it
got schodzmaal, icke andet med hinder
at werre witterligt, end det som erligt
och got ehr i alle maader;

Bleff saaledes om denne sag for rette af.
sagt, at effterdj Kiersten Snabbes ind-
skendte prov, som for schyldt staaer,
saa vel som och dend heele tilstede
warinde almue aff Helvig bingsbed, hind
icke haffr mislinget, mens ved hoyeste
ad och schodzmaal wendet och tilsted.
det de icke veed andet med Kiersten Snabbe
end som ere och got, ey holder denem
eller deris at werre witterligt, det hin
med nogen signen och manen, eller
brold dombs ofuelse, schal kunde med
omgaae;

Haffr vj der forre ey rettere vist for Gud
; som och effter hoylofflig koning Frederic
3; reces-18 cap: som forklarer, at inge
w-dedische mennischer, brold Karle eller
quinder, naar domb ofr denem til dode ehre
felde, deris ord eller bekjendelse, paa andre
erlige mennischer, bor eller maae staa til

broende: der paa at kiende, end som det till
 bem: Kiersten Siffuere daabter Snabbe, bor for
 saadan broddoms billy frij verre;

Gjindvor Joens daabter
 Joens

Wdij lige maade haffde indsefnndt Jorgen
 Toppaas, sinne grender och naaboer, til
 sand vinderbyrdz affleggelse, om hans
 quindes liff och lefnedy forhold, effter som
 him for broddoms offuelpe aff dend hen
 rebbede brold quinde Barbra Opmundz
 daabter er vordenn beschyldeet, nemblig
 Olle, Lauridz, Torre, Gamel, och Joffre
 Ofle, Joen och Pter Luindahl, Prenske
 och Carel Liddland, Omund Haffaas, Olle
 och Joen Klongeland, Aschild och Dirich
 Valdeij, Christen Morken, och Salffus
 Salland, alle sampteligen ensliindende
 effter bogger edz affleggelse wandt och
 tilbodeet, at de for Gud och deris sam.
 vittighed, icke vordet andet med Jorgenn
 Toppaasess quinde Gjindvor Joens daabter,
 end det som erligt christeligt och got er
 i alle maader, och de aldrig tilforn hort
 hafft, him for nogen broddoms offuelpe
 eller med vidre der wdij at kiende verre,
 for end som dend hen rebbede brold quinde
 Barbra Opmundz daabter hender beschyldeet
 hafft,

fol. 39 b.

Kerness ind laengde Anon Uedermark,
 Thorbiorn Ronaspenn, Mady Weffer, paa

1/4. 1669

- 1) Günild Ollefsdaatter
 2) Gjertrud Miledaatter
 3) Astrij Ollefsdaatter
 4) Gjerdtrud i Holmen

- 19 -

deris giunders Günild Ollefsdaatter, Gjertrud Niels daatter, och Astrij Ollefsdaatters veigne dipligeste Gjerdtrud i Holmen paa hinders egen veigne, enhier i ser ind leffuered en schrifftelige steffne breff, hior med de haffde ind citerit och kaldet forskerproff som forgen Tosaafs steffndt haffr, och wahr samptligen deris sandferdige grande widne begierinde, om deris lifff och lefnedy forhold, efftersom de aff brold giunden wahr beschylt, hior til at sinare de alle til brold, proffied och bekreffed, lige lüdende ord och meening, linnie effter linnie, lige som de om forgen Tosaaffis giunde proffied haffr,

- 1) Anne og Randi
Asgüdsdötter

End ydermere wahr schicket for rebben Anne Asgüds daatter paa hinders egen och hinders söster Randi Asgüds daatters veigne, diplige Maritte Kieldy daatter, paa sin egen veigne, som och aff dend hen restede brold giunde Barbra Afmündy daatter wahr beschylt, for brold dombs offüelper, nemblig for at blomse wffüer, och sagge floeg fra folck, hior om dj nu for ehv frj siddende rett wahr aff deris grender och naaboe deris grande och naaboe widne begierinde, och der effter en fildkommen frj kiendelse dombs esched, hünche proff aff Herredy

soegen indstøffnet ehre, wnder ad weddhaaset
 och proffued, icke andet med denem witter-
 ligt at werre end det som erligt och chri-
 steligt ehr i alle maader,

- 3) Gjendvor Joensdaatter
- 4) Gjinnild Ollesdaatter
- 5) Gjendrud Nielsdaatter
- 6) Asbj Ollesdaatter
- 7) Gjendron i Holmen
- 8) Anne og
- 9) Randi Asbjørnsdatters
- 10) Maritte Nielsdaatter

fol. 300.

Bleff da saaledes om denne sag aff sagt,
 at effterdi Gjendvor Joens daatter, Gjinnild
 Olles daatter, Gjendrud Niels daatter och
 Asbj Olles daatter, sampt och Gjendron i
 Holmen, Anne och Randi Asbjørns datters,
 och Maritte Niels daatters indstøffnede
 prov, som denem for denne tillagte
 broldombs sag, schulde befrj, hwiilcke prov
 som forskreffet staaer, ingen aff denem
 haaff mislinget, mens ved høyeste ad
 och schodtymaal vundet och tilstøed, det
 de icke ved andet med nogen af denem,
 end som erre och got, ey holder denem
 eller deris at werre witterligt, det de med
 nogen signen och manen, eller brold-
 ombes offuelte, schal kinde om gaae,

Haaff wij der forre ey rettere
 vist for Gud: Saa och effter saff: høy-
 lofflig koning Frederich-3 recés-
 18 cap: som forklarer, at ingen w-
 dische mennischer, brold karle eller
 quinder, naar domb ofr denem til døde
 ehre felde, deris ord eller bekiendelser,
 paa andre erlige mennischer, biir eller
 maae staa til broende: der paa at
 kinde, end som ehre huer aff bidt

ber^m beskyldte pehrsoenner, bør for saa
danne brolddoms tilleggeser frij verre,

Och schal alle och en huer aff
forschreffne pehrsoenner, til forplicht were
denne frij kiendelse domt til sig ind løfse
och der til sielff bekoske med börlig bröcht
papis, hui^s ische, da sligt med vidre
dommens löffselse, at vdröges aff en
huers formie och medeler, löfse och
faste goedy, inden ij^{man} manidz forløb, effter
som papis forordningen wdriser och
til holder;

en hald. r. l.

Gjoe Lauridsdaabter

Anders Thiorfue paa hans giinde Gjoe
Lauridz daabters veigne haffde indsefndt,
Joen, Johannes, Pafmus, Erich och Op-
mind Thiorfue, Hans och Olle Biorn-
sön Brechne, Povl öfre Nordkapsel, Robert
och Anders Jacobson Meekapsel, Somind
Aalschson, Anders Biornson, och Somind
Nielsen ytre Wadne, som
sampteligen vnder afflagde bogger ad,
proffuet och wandt, om Gjoe Lauridz
daabters lif och lefuedz forhold, at de
for Gud och deris samvirkighed, ische
viste andet med hinder, end det som
schu erlig danne giinde vel sömmer, i
alle maader, och de aldrig til forn hafft
hört ord eller ömt om hindes pehrson,
til nogen brolddoms öfiuelle, eller med
vidre der vdi at künde were, för end

74. 1668

ni dend hen reddede brold quinde hinde
saa dant paa siger,

Anne Andersdaatter

Anders Velde paa hans quinde Anne Anders
daatters weigne haffde ind skendte Belling,
Piörn, Lauridz, och Christen Borchouff,
Anders Lorensen, Ole och Somind Nielsen
ytre Valtne, Christen och Hans Schollebold,
Thollach Vorvold, Ole Velde, Gyvend Köffie
och Sofren Langager, som samspeltgen ved
iurament och bogger ad wandt och til
stoed, aldrig andet med besagte Anne
Anders daatter at verre witterligt, end
det som erligt och christeligt ehr i alle
maader, och de icke nogen tid til forn
at haffue hört hin med slige brold.
domles offuelper at schal kinde om
gases, saa som beschyldelse breffuet
om melder;

fol. 40b.

Och awahr de her paa, paa begge sider
ehr longmeffig frj kiendelse domb bego
erinde;

Gise Lauridzdaatter
3 Anne Andersdaatter

Bleff da saaledes om denne sag aff sagt,
at effterdj Gise Lauridz daatter Piörnie,
och Anne Anders daatter Veldes ind skendte
prov, som denem for for denne tillagte saa
schulde befrj, hiulche prov som forschy^{ndt}
saer, ingen af denem haffr misplinget
mens ved høyeste ad och schodymaal

24 1668

Görel Lauridsdotter

Anne Andersdotter

vonder och til stød, det de icke ved andet
med nogen af demem, end som ere och
gødt, ey holder demem eller deris at verre
uortberligt, det de med nogen signen och
nænen, eller brold dombs ofiuelse, scha
künde om gaae,

Haffr wij der forre ey rethere for Guds
och effter salg: høylofflig Koning Frederic
dend- 3 recepts - 18 cap: som forklar
at ingen w- dedische mennischer, brold
karle eller quinder, naar domb offer demem
til døde chre fælde, deris ord eller bekien
delfre, offer andre erlige mennischer, bō
eller maae staae til broende, / der pas
at kiende, end som ehn huer aff
demem, bō for saadanne tillegges
beschyldeper frij verre,

Wij lige forberørte maader møtte Anne
Madsy dotter ved Fahrsumd, och i redh
lagde en schrifftelige beeping, hvor ved
huer haffde indskreffdt Andeen Olsson,
Olluf Apbjornson, Thor Apbjornson, Hans
Puland, Balle Michelson, Bōw schoema
ger, Christen Schialnees, i hans stød mid
hans quinde Asblou Wolgers dotter,
Effiind Lunde, Liödi Fiellesd, Knud
och Bonind i Gen, Anders och Chri:
stopher Fulleland, Anders och Peder i
Haffuigen, sampt Parnius i Haffuigen,
som sampteligen vunder ady aflegges

Anne Madsydotter

wandt och til stød, om besagte Anne Mads daabters lifff och leffnedz forhold, at de icke wiste andet med hinder end dend deel som erligt och christeligt er, och de icke for Gud at werre virkelig, om him med nogen brold dombs öfүүлper kand wude at om gages; med widre sig deris foregiffuende;

fol. 71a.

Der imoed forre gaff Kongel: May: foriged Hans Gabrielson det him effter hinder egen bekjendelse, wdj det him sielfff haffuer til stød, at kand maalle for noe soet, hiior med at berispe, indlagdes dend hen reddede brold giinde Barbra Opmindz daabters beschjeldelse breff, som som befandtes onder - 8 paa brochte rot, som him nu her wdj precentie icke kinde benechte eller fragase, formendte hand der fore, at him burde at straffes och forwiiffes landet, effter enu Kongel: wdgangne forordning, med widre sig hans i rette rettelpe,

Hiior om Anne Mads daabter wahr nasde och icke redt begierende,

Bleff da saaledes for rette afsagt, at effterdj Anne Mads daabter sielfffuer bekjendte, at kand om gages med maallen, hiilchen som er en aff dj poster, til

förste brold dombs ofuelpse, som skider
insoed Gudy och mennischelige loiger,

Waffr ij der forre ey rettore vist at packen
de, end som gedschte Anne Madz dsatter,
bor at rönne Norge och Danmarch, begge
förden dömmar, effter Kong Et recess -
28 cap: andre slige til it mercheligt
aff schydeligt exempel etc.

fol. 42a.

21/4. 1668

Bleevord Sörhelde

Anno = 1668: Sj: - 21 Aprilis holdtis
it berammet vaar saggeting paa
Fedde, aff Fedde tingsted, aff sorenschyt:
Johan Einertson Norman, och effterschyt:
12 laingreskeppmend, Salffire Lande, Olle Gumb
stad, Johannis Rööddad, Thesen Moy,
Belling Wirdahl, Olle Helda, Olle Fopsdahl,
Thorgrimf Jeresad, Tharald Rafos, Borchid
ferstad, Johannis Pye och Thorchild Aase

Offverinde wdj Kongf: Max: fouged Hans
Gabrielsons absentz hans hener Povel
Hansin,

fol. 42b.

Kongef. May: fouged Hans Gabrielson haffde
ladet inddefne Bleevord Sörhelde, effter so
hin aff en hen retted brold giinde Barb

2/4. 1008

Skemvord borchelde

Opmindy daaber for brold dombs offuelper
ehr worden wdlagt, hior om him til
af richte d: - 10 Martj wdj laugstien ved
Fahrsind wahr ind kaldet, och da ehr
sagen aff sorenschy^{ne} saaledes opheffuet, och
opsat, at him schulde indskrefne hinder
neste grender och naaboe, om hinder lifff
och leffuedy forhold, til sand fordig vordes
biurds affleggelse, hior fore her om
med besyge citation wahr ind
skreffndt hinder om talte grender och naa-
boer, nemblig deffe efferschy^{ne} pehrsvenner,
som effter hoyeste maade fore staffuede
bogger ad wandt och proffued som følger,

Christen Nordhelde, Thorgius ibm: Finchel
Threlschaar, Perrie Gdegaard, Niels ibm:
Loen och Sigbiorn Forreland, Thorgius ibm:
Tharald Lindahl, Aadne Skalleland och
Knud Brödeland sampt Gamel Tho:
gaas, som samptdeligen
til soed ans lüidende, at de for Gud
iche ehr wiberligt, det him med nogen
brold dombs offuelpe, schal wide at om
gaas, som dend hen rettede brold giunde
bekiendelse breff om melder, ey heller
haffde de hört for end nu, det him for
sliq broldombs offuelper haffuer weret
beröchtet, eller belöffuet eller gjort nogen
mennischer eller deris gieng noget ondt,
saa de det haffuer sønnet, doeg tilde...

de at haffue høit, aff bøjde om, saa vel
 som nu for redder, det hūn sielff be-
 kiende icke anden Laffsen at wide wdj saa
 maade som melt ehr, det hūn kunde
 leppe for flog deffe ord wor herris Jeffuus
 Christis reed offer en grøn vold, hand si-
 ned sette, hand ned och flog bōbbe med
 sin welsignede haand, siit och stadt
 wdj Jesu raffu; hūilche ord hūn sagd
 at haffue last wdj det smør, som hūn
 smørte Thorchild Olson med paa
 Lister;

Her om samme Kongel: May: forigedy fuld
 mechtig Lovel Hanpsøn i rette, med for-
 mening hūns for sig hindes med gasen
 de lasen som skider imod Gudz och
 menschelige lōnger, det hūn i høyeste
 maader burde straffes, och hūn at
 haffue forbrudt hindes boes loed.

Bleff da saaledes for rette her om affsagt,
 at efferdj Steenward Børhelde sielffuer
 tilstaar och behiender, at hūn kand
 ongasas med Laffsen for flog, hūilchen
 som ehr en aff di postes til dend første
 brold dombs offielfser som skider imod
 Gudz och menschelige lōnger,
 Haffuer ij der forre ey rettere vist at paa
 kiende, end som lidt gedachte Steenward
 Børhelde bør stras at rōmme Norge och

fol. 44a.

Danmarch, och begge föreständommer
 effter Kong C4 recepts - 28 capitel, och
 haffue förbrüdt under hans Kongel. May
 och Cronen hindes boes loed, och
 hiem som effter dags befindes, hinder
 endten at hiuiffre eller halle, da gaaes
 om deris straff effter Kongel. statuter,
 och Norgis loig, - - - - -

Sten statuer T. L.

fol. 45a.

Mads Wabland

Wij mest efftersch^{te} sag betiende retten
 deffe effter^{te} - 12 laigrettesmend, Olle Grind
 lersad, Johannis Roistad, Troen Moy,
 Belling Wirdahl, Olle Helde, Olle Fopstahl,
 Tharald Rafos, Finchel Frelshaer, Roschild
 Jersad, Torgrim Jersad, Johannis Gye,
 Torchild Aafse;

Madsy Wabland haffde ind steffndt sine
 grender och naaboer, til sand ferdige gran
 de vidne, om hans lifff och lefnedy forhold
 effterdi hand aff dend hen rettede brold
 quinde Barbers opmindydaet for
 brold dombs offiuelpe ehr worden vldagt,
 hiulche grender och naaboer ehre deffe
 efftersch^{te} aff Fedde soegen Salffie nedre
 Lande, Thorguis, Thorgie, och Perrie öfre
 Lande, Madsy Thore och Inguard Opoffe
 aff Aae soegen, Joen Jacob och Olle
 Roldahl, som sampteligen ans lündende
 wandt och proffuet effter afflagde

21/4. 1668

Mads Vælland

bogger ad, at de for Gud icke
ehr witterligt det hand med nogen brold
dombs offiuelpe kand wite at omgase,
mens gaff hanem it got naaboe och
grande winde, at de icke med hanem andet
ehr witterligt, end det som erligt och got
ehr, ey heller nogen lid til forn hiert
haffr, det hand schal haffue weret beröcktet
for nogen brold dombs offiuelpe for end
om dend hen reddede hanem sligt paa
siger, Hvor effter
forschy^{re} Mads Vælland wære en endelig
och löngmeffig frj kiendelpe dombs begie
rinder

fol. 45b.

Bleff saaledes om denne sag for rette aff
sagt, at effterdy Mads Vællandz ind
skreffnde prov, om hanem for denne
billagte brold dombs sag schulde befrij,
hwiilke prov som forschy^{it} saar saa
vel som dend tilbode warinde Almue
her aff Fedde tingsted hanem icke haffr
mifolinget, mens ved höjeste ad och
schodymaal wendet och til stød, det
de icke veed andet med besagte Mads
Vælland, end det som ehrligt och chri
steligt ehr, ey heller denem eller deris at
verre witterligt, det hand med nogen
brold dombs offiuelpe, schal Kunde med
omgase;
Haffr wij der forre ey rettere vist for Gud

Stenward Børhelde

haffr vildet rette sig effter sorenschriefferen
 och langretty affsagde dom, at him
 formedeltt boldoms ofuelpse schulde røm-
 me Danmarchis och Nozgis riger, hior
 fore hand formeener at him bør at
 straffes paa hindes hals effter Christian
 Certy reeffs 24 articul, och Christ: 4
 reeffs 2^{den} bogs 3 art: och andre der om
 udgange Kongel. forordninger, med vidre des
 indhold, acterit Huijseby Kongesgrd:
 d: 6 Sico: 1668.

Her til at siare mötte dend ind stæfnde
 Stenward Børhelde som fore gaff och be-
 rette, at him icke kunde rømme forme-
 delst sult och armoed, och hindes suag-
 hedy schyld, dog allige vel be-
 kiende him, effter Henrick Pedersons
 chilspørsel, huiad steder him paa
 haffr været siden dommen wahr gaet,
 at him först wahr hos Rapomus Han-
 geland i Fedde sogen ehn nat, dernest
 wahr him paa Fiffieland i Aae soegen
 i otte natter och dage, och der schiffed
 him med oppsiderne, och gaff demen
 mel for melch hior med him sig er-
 nærke, der fra gick him til
 Børingfiord hos Peder Morbenson, hior
 him wahr i chon natter och spandt
 der paa ehn ^{dermed wahr him ehn natt hos medy Haadling paa} sby roche, ^{Thierland,} siden
 gick him der fra offr ad Fedde Kingsted

Steenword Lörhelde
fol. 52a.

igien, och wahr hos Olle Jerdahl ehv natt,
och siden hos Haldvord Liöding, ehv natt,
efftersom hand schicked biid til hinder
ved hans söster, | da him haffde weret paa
Baarsstöl hos Jörgen i biende natter, | da
gich him op med hinder, och saae paa
bernt^{te} Haldvord Liödings hand som hand
haffde vndt i, mens icke vilde bekiende at
him hielp hanem noget der fore, doeg
sagde him til hanem at det bleff hans
död, siden der him kom fra Liöding,
gich him til Thoden i Geideboe, och der effter
bekiende besagte Steenword Lörhelde, at him
wahr paa ehv liden öde grd i Quasen
sozen kaldes Baarsou Lj, derj fra til
Gjuffe i Quinderdal, der fra til Thorchild
Oggeland i Kerret, som laeg siug, och
bekiende at him wahr inde i stuen
hos hanem, med vidre hinder foregiffiende,

Da effterdj Steenword Lörhelde til sbær
sielffuer her vdi lehnat at haffue onlöbet,
siden dommen offer hinder wahr affsagt,
och fornemmeligen haffr fiildt med Hald-
vord Liödings söster, til hanem, mens doeg
icke vilde bekiende hiad him der besteldte,
som doeg lader sig ahusee, at him hanem
for sin siaghed schulde hielppe, med
mange flere steder som him haffr paa
weret, etc: hvor fore hand paa hans
Ko: May: wigne yderligere satte vdi rette,

Stenword Lörhelde.

med formeening det hien bør at lide, och
straffis paa hinder hals, effter Kongel. vdgangne
statutter, andre slige w-dedische men-
nischer til merkelig affschyeligt exempel,
hies paa hand wahr domb begierinde,

fol. 586.

Anlangende dend indsefndte Stenword
Lörhelde som icke effter forregaende
rømnings dom, acterit Fæde Kingstue
vdj varinde aar d. 21. april vil effter
leffue, mens dend throedsigen offier sidder
och lader sig endnu effter egen bekiendelse
och ahledning, bruge i de samme
offieller, som tilforn,

Haffr vj derforre icke rettere |: effter voris
samvittighed och schion: | kundt paa
siende, end som Stenword Lörhelde bør
for saadanne hinder rømnings dombs
offr bedelfse, saa vel som och for dett
hien sig end nu lader befindt at bruge
ved kræchtelfse och manetter, af bödden
mistt sin hüd, andre saadanne spaa
giinder til it affschyeligt exempel, och
siden at forholde sig effter dend første
dom, end rømmer hien icke
inden 14 dage effter hinder reffrelse, och
kand betreffes her i lehnst, da straffis
paa hinder hals, och dj hinder hünffsen
och heeller, schal samme straff och

Liska binghol
fol. 586.
10/2. 1000

pen vere wonder gifften effter Kong (4: re
eess anden boegs = 28 eapt:

Bloword Forhelde.

staccer, andre stye w. detliche som
mischer til morchly afftydligt exempel
sine paa hand wels domb begynde,

pl. 170.

Antagende dend indbefundte Bloword
forhelde som icke effter foregaaende
rønnings dan. accort. Hilde binghol
at vunde sig dy 20. apout vil effter
biffie, mens dend throningen effter vilde
och lade sig endin effter egen behøuf
och chuldring. Brige - de samme
efftelpe, som biffom.

Beffe og konfore icke vilde p effter vore
anvdyghed och rektion p bende paa
bende, end som Bloword forhelde for
for benden hender rønnings domb
efft beffte, saa vel som och for bilt
hør sig end vi lade beffte at brige
och befftelpe och manolpe, af bilt
miste sin hnd, andre vordenne spin
gænder til it efftydligt exempel, och
siden at forhelde sig effter dend første
dan. end kommer hør icke
inden 10 dage effter hender befftelpe, och
hør befftelpe hør - bilt, de vordte
paa hender hør, och dy hender biffom
och beffte, schal samme beffte och

Reviskammeret
Regnskabsbøger
Foged - regnskaber
Lister 1667-71.

-1-

Fol: 1-

1668.

Extract,

offier Lister ampt, berignet
fra nyt aars daag a: 1668:
och til aars daagen igjen a: 1669:

Wdgifft,

Steenwor Soerhelde

Noch for 1 beröcket quinde
naefulig Steenwor Soerhelde
som efter kinders domb blif
kagebrögen, gaff böddelen derfor
med hans reise och forkering
frem och tilbage,

penge ——— 2 Riedaller:

For kinders kost i 7 ugger om
uggen 3 ort skr,

penge ——— 5 Riedaller: 1 ort.

Rendekammeret.
Requistskræger.
Foged-requistskræger.

- 2 -

Lister 1672.

" vldoy -- af -- brende
aars p^{ro}cesser -- 1666.
- 1667. och 1668. -- aulagde
tius domme inderlid
possent ehrs, nu sield
och saggefald, --- "

FESSE thingsted

follio 48. *Op*: 21 april paa FESSE waerting,
ehs Steenword Sørkheldes bres loed
dant vnder Cronnen, formedelst
hinder begangne broldoms
offuelser, och hien at rømme
landet etc:

Steenword Sørkheld